MORGENAVISEN Jyllands-Posten

Pas på med skrækvisionerne om klimaforandringer

Klimaforandringerne spås at føre til øget migration og fordrivelse. Man skal dog passe på med skrækvisioner, og migration kan være en fornuftig måde at tilpasse sig det nye klima på.

Situationen er særligt vanskelig, hvis tørken spiller sammen med politiske konflikter, som det er tilfældet på Afrikas Horn.
ARKIVFOTO: JEROME DELAY/AP

MIKKEL FUNDER

Den 6. november begynder FN's årlige klimakonference, hvor verdens lande mødes for at få styr på gennemførelsen af den globale klimaaftale fra Paris. Konferencen ledes af Fiji, en symbolsk markering af den særlige risiko, som de små østater i Stillehavet står over for.

Studier forudsiger, at klimaforandringer vil påvirke de lavtliggende østater så meget, at store dele af befolkningerne kan blive nødt til at forlade deres hjem og søge andre steder hen.

De små østater bruges ofte til at illustrere en større problemstilling, nemlig at klimaforandringerne kan få folk i udsatte områder til at migrere. Emnet har i de senere år været på dagsordenen, ikke blot i FN, men også blandt nationale regeringer og sågar i det amerikanske militær. Fokus har især været på, at klimaforandringerne kan bidrage til massemigration fra fattige lande mod nord.

Men hvad siger forskningen egentlig? Først må det siges, at migration ofte intet har med klimaforandringer at gøre. Mennesker træffer deres valg af mange forskellige grunde, og mobilitet er en grundlæggende del af vores samfund og økonomi. Samtidig må klimaforandringerne ikke skygge for de situationer, hvor folk tvinges på flugt af krig, konflikt og andre årsager.

Forskningen tyder dog på, at klimaforandringerne vitterlig er begyndt at påvirke menneskers mobilitet. Det sker lidt forsimplet sagt på to måder:

I nogle situationer påvirker klimaforandringerne migration indirekte ved at forværre en i forvejen svær situation. En hyppig årsag til migration er ønsket om at finde arbejde eller uddanne sig, og hvis eksempelvis faldende nedbørsmængder er med til at forværre landbrugsøkonomien i et område, kan det bidrage indirekte til, at folk søger arbejde andetsteds.

I andre situationer bidrager klimaforandringerne mere direkte til fordrivelse. Den stigende vandstand i verdenshavene, som bl.a. truer de små østater, er et eksempel. Et mere akut problem er dog følgeeffekterne af naturkatastrofer, som forværres af klimaforandringerne. Tørke og oversvømmelser kan tvinge folk til at flygte fra deres hjem uden noget reelt valg.

I sådanne situationer vender mange hjem igen, når katastrofen er ovre, men langtfra alle. Er deres hus og jord eksempelvis skyllet væk af en oversvømmelse, kan de være nødt til ufrivilligt at slå sig ned et nyt sted eller havne i en flygtningelejr i deres eget land på ubestemt tid.

Den internationale organisation IDMC (Internal Displacement Monitoring Centre) indsamler data om internt fordrevne mennesker, dvs. mennesker, som er fordrevet fra deres hjem, men opholder sig i deres eget land.

Tallene viser, at 14 millioner mennesker årligt bliver internt fordrevet på grund af naturkatastrofer – især af oversvømmelser i Asien. Det er tal, der overgår den interne fordrivelse forårsaget af krig og konflikt. Ikke alle disse naturkatastrofer er forårsaget af klimaforandringer, men de bliver mere hyppige og forværres af dem.

Så der er altså noget om snakken. Klimaforandringerne påvirker menneskers bevægelse og fordrivelse, som én blandt mange andre faktorer. Men her er det vigtigt at tilføje to ting:

Dels tyder forskningen på, at når klimaforandringerne påvirker migration og fordrivelse, bliver langt de fleste mennesker i deres eget land eller region. Skrækvisioner om, at klimaforandringerne vil føre direkte til kaotisk massemigration til Vesten, skal altså tages med et gran salt.

Dels viser studier, at arbejdsrelateret migration i nogle situationer faktisk kan være en fornuftig måde at tilpasse sig klimaforandringerne på. Når der ikke er vand og fødevarer nok i et landbrugsområde, giver det god mening, at dele af befolkningen migrerer til byen. Hvis de klarer sig godt, kan de desuden bidrage med penge til familien i de områder, der er hårdt ramt af klimaforandringer.

> ” Studier viser, at arbejdsrelateret migration i nogle situationer faktisk kan være en fornuftig måde at tilpasse sig klimaforandringerne på. Når der ikke er vand og fødevarer nok i et landbrugsområde, giver det god mening, at dele af befolkningen migrerer til byen. Hvis de klarer sig godt, kan de desuden bidrage med penge til familien i de områder, der er hårdt ramt af klimaforandringer.

Betyder det så, at der slet ikke er noget problem? Nej, for det går som bekendt ikke altid godt, når folk migrerer, og man kan ende i udsatte situationer eller arbejdsløshed. Dertil kommer, at den interne fordrivelse som følge af naturkatastrofer kan påvirke fødevaresikkerhed, fattigdomsbekæmpelse og stabilitet i de lande, hvor naturkatastrofer bliver hyppigere og voldsommere på grund af klimaforandringer.

Situationen bliver naturligvis særligt vanskelig, hvis tørken spiller sammen med politiske konflikter, som det p.t. er tilfældet på Afrikas Horn.

Hvad skal Danmark og det internationale samfund gøre? For det første skal vi styrke hjælpen til klimatilpasning i syd, så folk ikke tvinges ufrivilligt fra deres hjem, men selv kan bestemme deres skæbne.

For det andet skal vi støtte op om migration som en del af folks egen løsning på klimaforandringerne, bl.a. ved at samtænke jobskabelse og klimaindsatser i de hårdest ramte lande og ved at støtte FN-organisationers arbejde. For det tredje skal der mere fokus på den interne fordrivelse af mennesker som konsekvens af klimaforandringerne.

Her handler det især om at sikre folks rettigheder og om at koble arbejdet med henholdsvis naturkatastrofer og klimatilpasning bedre sammen.

Mikkel Funder er seniorforsker ved Dansk Institut for Internationale Studier (Diis) og forsker i klimaaktører og -konflikter i Afrika og Asien.

I samarbejde med

The Washington Post

Dansk Institut For Internationale Studier

VISIT…

LANZAROTE
Caliente.COM